

Leer tijdens de lockdown van Abraham Kuyper

Bij de huidige aanpak van de coronapandemie lopen verantwoordelijkheden te veel door elkaar heen. De vroegere staatsman Abraham Kuyper zou dat anders hebben aangepakt.

[Henk de Vries • werkzaam aan de Erasmus Universiteit Rotterdam](#)

ND, 18 december 2020, 03:30

Flight departures Vertrekken				
Time	Destination	Flight	Check-in/Remarks	Dep.
10:28:00			Thursday, 17 December	
10:10	Madrid	LX 1094	12:15 Naar de gate, a.u.b.	2
10:00	Thessaloniki	HV 5807	18 No instapcom.	3
10:10	Bari	HV 5817	18 Delayed 12:00	3
10:15	Johannesburg	KL 0591	12:15 Gate closing	2
10:15	Cape Town	KL 0597	12:15 Gate closing	2
10:20	London Heathrow	CI 9365	7 First/Business 10-11	1
10:25	Dublin	EI 603	17 Gate closing	3
10:30	Warsaw	LO 266	3 Please qg to gate 1	2
10:30	Kuwait	KL 0491	12:15 Gate closing	2
10:30	Curacao	KL 0735	Cancelled	2
10:35	Atlanta	DL 0073	12:15 Gate closing	2
10:40	Detroit	DL 0135	12:15 Now boarding	2
10:45	Minneapolis	DL 0161	12:15 Gate closing	2
10:45	New York JFK	DL 0049	12:15 Now boarding	2
10:45	Bologna	KL 1583	7 Delayed 12:25	1
10:50	Paramaribo	OR 301	Cancelled	2
10:50	Newark	UA 071	26 Gate closing	3
10:55	Frankfurt	LH 989	3 First/Business row 4	1
11:00	Berlin Brandenburg	Y 338	32 Gate closed	3
11:00	Bonair	KL 0773	4 Please qg to gate 1	1
11:05	Jakarta	GA 089	30 Please qg to gate 3	1
11:05	Madrid	AM 6840	7 Now boarding	1
11:10	Panama City	KL 0757	12:15 Now boarding	2
11:10	Toulouse	AF 8261	7 First/Business 10-11	1
11:15	Tanger	3O 128	24	3
11:20	Zagreb	OU 451	20	3
11:20	Saint Maarten	KL 0729	12:15 Please qg to gate 2	2
11:25	Atyrau	KC 904	28 Please qg to gate 3	2
11:35	Istanbul Airport	KL 1613	7 First/Business 10-11	1
11:40	Bucharest	RO 0362	7 First/Business 10-11	1
11:50	Istanbul Sabiha	PC 1252	31	3

Schiphol, donderdag. 'Zelfs nu mogen luchtvaart en topsport nog doorgaan.'

(beeld anp / Remko de Waal)

Nederland gaat in lockdown. Het lijkt onvermijdelijk, maar dat was het niet. Hadden we maar naar de gereformeerde staatsman Abraham Kuyper (1837-1920) geluisterd, die van 1901 tot 1905 minister-president was. Zijn inzichten kunnen ook helpen om snel en verantwoord weer uit de lockdown te komen.

Abraham Kuyper zou 'architectonische kritiek' hebben op de Nederlandse aanpak van het virus. Rijksoverheid, veiligheidsregio's, gemeenten, wetenschappers in verschillende disciplines, zorginstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers hebben elk hun eigen onderscheiden verantwoordelijkheid, maar dat loopt te veel door elkaar heen.

Wetenschappers doen uitspraken buiten hun eigen discipline, waardoor de regering niet het goede advies krijgt. Onderzoek, beleidsvoorbereiding en besluitvorming zijn niet goed gescheiden. De regering doet te veel zelf. Zij doet vervolgens een appel op de burgers. Die laatsten kunnen dat

moeilijk aan. Het draagvlak is afgenomen. De besmettingen zijn daardoor toegenomen en dat gaat zo hard, dat nu het hek van de dam is en harde maatregelen onafwendbaar zijn.

'Het coronabeleid is rigide en inconsistent. Buig de negatieve spiraal om.'

geen maatwerk

De maatschappelijke organisaties hebben soms ook eigen protocollen ontwikkeld, maar hun leden hebben geen ruimte gekregen voor maatwerk. Onderzoek van ondergetekende in de culturele sector laat zien dat zulk maatwerk nodig en mogelijk is: de ene organisatie heeft alles prima geregeld, soms heel innovatief, en zou ook nu gewoon open kunnen blijven, zonder enig gevaar voor besmettingen.

Bij andere organisaties zijn de maatregelen niet afdoende. Met allerlei gradaties daar tussenin. De inconsistenties hebben tot onbegrip geleid en daardoor zijn de brancheorganisaties zich gaan opstellen als lobbyisten die continuïteit voor hun sector vragen, zonder zich nog verantwoordelijk te voelen voor volksgezondheid. De regering laat haar oren hangen naar sommige van hun lobbyisten.

Daardoor is enerzijds het doorgaan met besmetten gelegitimeerd (hogere klassen middelbaar onderwijs, winkels, luchtvaart, betaald voetbal, prostitutie) terwijl anderzijds veel organisaties en burgers onnodig zijn gehinderd omdat ze niet mogen doen wat wel veilig is. Het beleid is rigide en inconsistent. Zelfs nu mogen luchtvaart en topsport nog doorgaan.

zelf uitwerken

Abraham Kuypers zou onderscheiden verantwoordelijkheid erkennen en mobiliseren. Dan werken onderwijsinstellingen, bedrijven, culturele instellingen zelf uit hoe ze veilig open kunnen. Vervolgens maken ze dat bekend via sociale media, op hun website en bij en in de gebouwen. Dan weten medewerkers, leerlingen, klanten en toezichthouders wat ze mogen verwachten en de organisatie is daarop aanspreekbaar.

Dat brengt creativiteit om steeds betere oplossingen te verzinnen om verspreiding van het virus zo te voorkomen dat het 'gewone leven' kan doorgaan. Het stimuleert zelfs verdere innovatie, omdat zo veel mensen positief meedenken. En dit versterkt het draagvlak.

voldoe of leg uit

Het gaat dus om een hoge mate van zelfregulering. Door expliciet te maken (website, buitenkant gebouw, binnenkant gebouw) welke regels worden gehanteerd en welke maatregelen zijn genomen, kan iedereen dat zien - bezoekers, concurrenten (oneerlijke concurrentie voorkomen), toezichthouders. Het zal 'voldoe of leg uit' moeten zijn: nog steeds regels hebben en deze toepassen, maar met de mogelijkheid om er beargumenteerd van af te wijken.

Deze fase van lockdown kan daarvoor worden gebruikt. De negatieve spiraal wordt zo omgebogen naar een positieve. Zo kan Abraham Kuypers ons nog steeds helpen. Hopelijk weten CDA en ChristenUnie dit in te brengen in het kabinet. <